

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (viies koda)

25. november 2009*

Kohtuasjas T-376/07,

Saksamaa Liitvabariik, esindajad M. Lumma, J. Möller ja B. Klein,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: K. Gross ja B. Martenczuk,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 18. juuli 2007. aasta otsus K(2007) 3226, mis puudutab teabe esitamise korraldust kahe riigiabi kava kohta, mis kuuluvad komisjoni

* Kohtumenetluse keel: saksa.

12. jaanuari 2001. aasta määruse (EÜ) nr 70/2001, mis käsitleb [EÜ] artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes (EÜT L 10, lk 33; ELT eriväljaanne 08/02, lk 141), kohaldamisalasse,

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees M. Vilaras, kohtunikud M. Prek (ettekandja) ja V. M. Ciucă,
kohtusekretär: ametnik T. Weiler,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. juuni 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

¹ Nõukogu 7. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse [EÜ] artiklite [87] ja [88] kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜT L 142, lk 1;

ELT eriväljaanne 08/01, lk 312; edaspidi „algmäärus”), artikkel 3 „Läbipaistvus ja järelevalve” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Artikli 1 kohaselt määrusi vastu võttes kehtestab komisjon liikmesriikidele üksikasjalikud eeskirjad, et tagada selliste määruste alusel teatamiskohustusest vabastatud abi läbipaistvus ja järelevalve. Need eeskirjad sisaldavad eelkõige lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud nõudeid.

2. Selliste määrustega vabastatud abisüsteemide rakendamisel või süsteemiväliste üksiktoetuste andmisel edastavad liikmesriigid komisjonile selliste abisüsteemide või vabastatud abisüsteemide välise üksiktoetuste kohta kokkuvõtliku teabe Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamiseks.

3. Liikmesriigid registreerivad ja koondavad kogu teabe, mis käsitleb grupierandite kohaldamist. Kui komisjonil on teavet, mille põhjal on alust kahelda erandimääruse kohaldamise nõuetekohasuses, edastavad liikmesriigid komisjonile kogu teabe, mida see peab vajalikuks, et hinnata antud abi vastavust nimetatud määrusele.

4. Järgides komisjoni konkreetseid nõudeid, esitavad liikmesriigid vähemalt kord aastas komisjonile aruande grupierandite kohaldamise kohta, soovitavalt elektroonilises vormis. Komisjon teeb need aruanded teistele liikmesriikidele kättesaadavaks. Artiklis 7 osutatud nõuandekomitee vaatab aruanded läbi ja hindab neid kord aastas.”

² Algmääruse artikli 1 alusel komisjoni poolt 12. jaanuaril 2001 vastu võetud määruse (EÜ) nr 70/2001, mis käsitleb [EÜ] artiklite [87] ja [88] kohaldamist väikestele ja

keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes (EÜT L 10, lk 33; ELT eriväljaanne 08/02, lk 141), kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „VKE erandimäärus”), põhjendus 20 on sõnastatud järgmiselt:

„Läbipaistvuse ja tõhusa järelevalve tagamiseks [alg]määruse [...] artikli 3 kohaselt on vaja kehtestada kindel vorm, milles liikmesriigid peaksid komisjonile esitama kokkuvõtliku teabe juhul, kui käesoleva määruse alusel rakendatakse mõnd abikava või antakse mõni selliste kavade väline üksiktoetus, et selle teabe saaks avaldada Euroopa Ühenduste Teatajas. Samadel põhjustel on vaja kehtestada eeskirjad, mis käsitlevad andmeid, mida liikmesriigid peavad säilitama käesoleva määrusega vabastatud abi kohta. Komisjon peaks talle liikmesriikide poolt esitatavate aastaaruannete suhtes kehtestama erinõuded, sealhulgas elektroonilise teabe nõude, pidades silmas vajaliku tehnoloogia laia levikut.”

3 VKE erandimääruse artikli 9 „Läbipaistvus ja järelevalve” lõige 2 sätestab:

„Liikmesriigid säilitavad abikavade, nende kavade alusel antavate üksiktoetuste ja olemasolevate kavade väliselt antavate, käesoleva määrusega vabastatud üksiktoetuste üksikasjalikud andmed. Nad sisaldavad kogu teavet, mida on vaja veendumaks, et käesolevas määruuses sätestatud vabastustingimused on täidetud ja et asjaomane ettevõtte on seisundilt VKE. Liikmesriigid säilitavad üksiktoetust käsitlevaid andmeid 10 aastat toetuse andmise päevast ja abikava käsitlevaid andmeid 10 aastat päevast, mil selle kava alusel anti viimane üksiktoetus. Asjaomane liikmesriik esitab komisjonile kirjaliku taotluse korral 20 tööpäeva või taotluses sisalduda võiva pikema tähtaja jooksul kogu teabe, mida komisjon peab vajalikuks, et teha kindlaks, kas käesoleva määruse tingimusi on täidetud.”

Vaidluse taust

- 4 Euroopa Ühenduste Komisjon kohustas kahe 26. juuli 2006. aasta kirjaga Saksamaa Liitvabariiki edastama talle vastavalt abikava XS 24/2002 ja abikava XS 29/2002 puudutava teabe, et teha kindlaks, kas need abikavad vastavad VKE erandimäärusele. Eelkõige nõuti, et komisjonile edastataks aastal 2005 nende abikavade raames üle 200 000 euro suurust abi saanute nimekiri ning nimetatud abisaajaid puudutav teave. Saksamaa Liitvabariik vastas neile teabenõuetele vastavalt 24. augustil 2006 seoses abikavaga XS 24/2002 ning 1. septembril ja 25. oktoobril 2006 seoses abikavaga XS 29/2002.
- 5 Komisjon rõhutas kahes 30. oktoobri 2006. aasta kirjas, mis puudutasid vastavalt abikavu XS 24/2002 ja XS 29/2002, et need abikavad paistavad VKE erandimääruse sätetest kinni pidavat. Olles meenutanud juba oma 26. juuli 2006. aasta kirjades väljendatud kavatsust kontrollida, kas seda piiratud arvule abikavadele kohaldatavat määrust on järgitud, nõudis komisjon abikavade XS 24/2002 ja XS 29/2002 osas teabe esitamist seoses aastal 2005 kõige rohkem abi saanud viie abisaajaga.
- 6 Abikava XS 24/2002 osas keeldus Saksamaa Liitvabariik kirjaga, mis jõudis komisjonini 10. novembril 2006, edastamast uut teavet vaidlusaluste projektide kohta. Komisjon saatis 21. detsembril 2006 Saksamaa Liitvabariigile uue teabenõude ning seejärel 9. veebruaril 2007 meeldetuletuskirja. Saksamaa Liitvabariik kinnitas 18. aprillil 2007 oma keeldumist edastada nõutud andmed.
- 7 Seoses abikavaga XS 29/2002 saatis komisjon Saksamaa Liitvabariigile 19. detsembril 2006 uue meeldetuletuskirja, kuna viimane ei olnud kirjalikult vastanud komisjoni

30. oktoobri 2006. aasta kirjale. 29. jaanuaril 2007 keeldus Saksamaa Liitvabariik nõutud teavet edastamast. Ta kinnitas seda keeldumist 18. aprillil 2007.

- 8 18. juulil 2007 võttis komisjon vastu otsuse K (2007) 3226, millega ta andis Saksamaa Liitvabariigile korralduse edastada teatavat teavet seoses abikavadega XS 24/2002 ja XS 29/2002 (edaspidi „vaidlustatud otsus”).
- 9 30. augusti 2007. aasta kirjaga edastas Saksamaa Liitvabariik komisjonile nõutud teabe, jäädes samas endiselt seisukohale, et komisjonil ei ole õigust anda talle korraldust sellise teabe edastamiseks, kui puudub kahtlus VKE erandimääruses ette nähtud kohustuste rikkumise osas.

Vaidlustatud otsus

- 10 Vaidlustatud otsuse punktides 14–25 „Üldised märkused” on kirjas:

„14 Saksamaa Liitvabariigi poolt vastuseks [26. juuli 2006. aasta] teabenõudele esitatud teave ei ole täielik ning ei võimalda komisjonil hinnata eespool nimetatud abikavade kooskõla [VKE erandimäärusega].

- 15 Saksamaa Liitvabariik keeldub edastamast teavet käsitletavate abikavade alusel antud üksiktoetuste kohta põhjendusega, et [alg]määruse artikli 3 lõike 3 kohaselt

peab komisjonil liikmesriigile teabenõue esitamiseks olema konkreetne alus kahelda [VKE] erandimääruse kohaldamise nõuetekohasuses.

- 16 Saksamaa ametiasutused väidavad, et [VKE] erandimääruse artiklis 9 olevad läbipaistvuse ja järelevalve sätted, mis annavad komisjonile õiguse nõuda kogu teavet, mida komisjon peab vajalikuks, et hinnata, kas vabastustingimused on täidetud, ei anna komisjonile üldist järelevalveõigust, vaid piiravad selle õiguse juhtudega, mille korral esineb kahtlus.
- 17 Saksamaa ametiasutused on seisukohal, et [VKE] erandimääruse artikkel 9 ei anna komisjonile muid õigusi kui need, mis tulenevad [alg]määruse artikli 3 lõikest 3. Seetõttu tuleks Saksamaa väitel kahtlust käsitleda komisjoni järelevalvepädevust piirava tegurina.
- 18 Komisjon vastas sellele väitele, et järelevalvet ei saa lugeda lõppenuks enne, kui on kontrollitud paljusid käsitletava abikava alusel antud üksiktoetusi.
- 19 Komisjon lisab, et [alg]määruse artikli 3 lõige 3 määratleb üksnes läbipaistvust ja kontrolli puudutavad minimaalsed üldnõuded, ega piira komisjoni järelevalvepädevust üksnes kahtlaste juhtudega.
- 20 Komisjoni kohustust võtta [alg]määruse artikli 3 lõike 1 alusel vastu üksikasjalikud eeskirjad järelevalve tagamiseks tuleb vaadelda sama määruse põhjendust 10

arvestades, mille kohaselt „peab komisjon koostöös liikmesriikidega pidevalt kontrollima kõiki olemasolevaid abisüsteeme”, nagu nõuab EÜ artikli 88 lõige 1.

- 21 Seetõttu ei saa [VKE] erandimääruse artiklit 9 pidada [alg]määrusega vastuolus olevaks.
- 22 Sellest järeldub, et kuna Saksamaa Liitvabariik keeldus edastamast nõutud teavet, siis on ta rikkunud kohustust, mille näeb ette [alg]määruse artiklil 3 ja EÜ artikli 88 lõikel 1 rajanev [VKE] erandimääruse artikkel 9.
- 23 Tuleb märkida, et Euroopa Kohus on otsustanud, et komisjonil on õigus võtta kaitsvaid meetmeid senise olukorra säilitamiseks, kuna teatavate liikmesriikide teguviis viib [EÜ] artiklites [87] ja [88] ette nähtud süsteemi moonutamiseni või sellest kõrvale hoidmiseni.
- 24 Läbipaistvust ja järelevalvet puudutavate [VKE] erandimääruse sätete järgimine on abi EÜ artikli 88 lõikest 3 tulenevast teavitamiskohustusest vabastamise vältimatu tingimus. See on põhjus, miks komisjon ei ole neil tingimustel alati võimeline otsustama, kas igasugune abi, mida võidaks taolise abikava alusel anda, vastab kõigile [VKE] erandimääruse tingimustele, nagu nõuab selle määruse artikli 3 lõike 2 punkt a.
- 25 Seetõttu on komisjon otsustanud anda Saksamaa Liitvabariigile korralduse selle teabe esitamiseks, mida ta on juba taotlenud [VKE] erandimääruse artikli 9 alusel.

Nõutav teave tuleb komisjonile edastada 20-päevase tähtaja jooksul.” [mitteametlik tõlge]

Menetlus ja poolte nõuded

- 11 Saksamaa Liitvabariik esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 26. septembril 2007.
- 12 Saksamaa Liitvabariik palub Esimese Astme Kohtul:
 - tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 13 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:
 - jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja Saksamaa Liitvabariigilt.

Õiguslik käsitlus

- ¹⁴ Oma hagi põhjenduseks esitab Saksamaa Liitvabariik kaks väidet, mis tulenevad vastavalt komisjoni pädevuse puudumisest vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel ja põhimõtte *non venire contra factum proprium* rikkumisest.

Esimene väide, et komisjonil väidetavalt puudub pädevus

Poolte argumendid

- ¹⁵ Saksamaa Liitvabariik väidab, et komisjonil ei olnud pädevust vaidlustatud otsust vastu võtta, kuna VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljas lause, tõlgendatuna lähtuvalt algmääruse artikli 3 lõike 3 teisest lausest, ei anna talle õigust nõuda VKE erandimääruse kohaldamisalasse kuuluvaid abikavu puudutava teabe edastamist, kui puudub kahtlus nimetatud määruses sisalduvate tingimuste täidetuse osas.
- ¹⁶ Saksamaa Liitvabariigi väitel on VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljandat lauset vaja tõlgendada algmääruse artikli 3 lõike 3 teise lause alusel, kuna see säte on ebatäpne. Ta märgib, et VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljas lause üksnes täpsustab, et

komisjon võib asjaomaselt liikmesriigilt nõuda teavet, et teha kindlaks, kas vabastamise tingimused on täidetud. Järelikult ei saa ainuüksi selle sätte põhjal välja selgitada, kas teabenõude võib esitada üksnes teatava põhjenduse olemasolul või võib selle esitada ilma mingi põhjenduseta.

- 17 Samas leiab Saksamaa Liitvabariik, et algmääruse artikli 3 lõike 3 teine lause võimaldab komisjonil nõuda liikmesriigilt teabe esitamist üksnes juhul, kui tal on teavet, mis lubab kahelda erandimääruses kehtestatud tingimustest kinnipidamises.
- 18 Seetõttu puudutab artikli 9 lõike 2 neljanda lausega komisjonile antav kaalutusõigus lähtuvalt algmääruse artikli 3 lõike 3 teise lause sõnastusest üksnes selle teabe hulka, mille edastamist nõutakse, aga mitte selle teabenõude esitamise põhjuseid.
- 19 Lisaks väidab Saksamaa Liitvabariik, viidates eelkõige VKE erandimääruse põhjendusele 20, et nimetatud määruse artikli 9 eesmärk ei ole mitte kergendada tõhusa järelevalve teostamist üldiselt, vaid pigem tõhusa järelevalve teostamist algmääruse artikli 3 tähenduses. Ta teeb sellest järelduse, et nimetatud määruse artikkel 3 on ainus tegelik kriteerium, mida tuleb arvestada komisjoni järelevalvepädevuse ulatuse hindamisel.
- 20 Komisjon nõuab selle väite tagasilükkamist.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 21 Sissejuhatavalt tuleb märkida, et Saksamaa Liitvabariigi mõttearendused, mis puudutavad seda, et komisjon ei olnud väidetavalt pädev vaidlustatud otsust vastu võtma, ei sisalda ühtegi otsest ega kaudset väidet VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause ebaseaduslikkuse kohta, mis tuleneks selle väidetavast vastuolust algmääruse artikli 3 lõike 3 teise lausega; see on asjaolu, mida Saksamaa Liitvabariik on kohtuistungil möönud ja mille Esimese Astme Kohus on protokollis kandnud. Niisiis rajaneb Saksamaa Liitvabariigi argumentatsioon üksnes VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause väidetaval kahetimõistetavusel ja sellest tuleneval vajadusel tõlgendada seda sätet lähtuvalt algmäärusest.
- 22 On tõsi, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb juhul, kui ühenduse teisese õigusakti tekst vajab tõlgendamist, seda võimaluse korral tõlgendada nii, et see oleks kooskõlas asutamislepingu sätetega. Peale selle tuleb rakendusmäärust võimaluse korral tõlgendada nii, et see oleks kooskõlas algmääruse sätetega (Euroopa Kohtu 10. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-61/94: komisjon vs. Saksamaa, EKL 1996, lk I-3989, punkt 52, ja 24. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-90/92: Dr Tretter, EKL 1993, lk I-3569, punkt 11). Sellegipoolest ei kohaldata seda kohtupraktikat juhul, kui tegemist on rakendusmäärusega, mille mõte on selge ja üheselt mõistetav ning mis ei nõua seega mingit tõlgendamist.
- 23 VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause sõnastuse täpse mõtte osas ei teki mingit mitmetimõistetavust. Sellest ilmneb selgelt, et komisjonil on õigus nõuda liikmesriikidelt kogu teabe esitamist, mida ta peab vajalikuks, et teha kindlaks, kas VKE erandimääruse tingimused on täidetud.

- 24 Seetõttu tuleneb VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause selgest ja ühemõttelisest sõnastusest paratamatult, et komisjonil on selle sätte alusel igal juhul õigus nõuda liikmesriikidelt teabe esitamist.
- 25 Saksamaa Liitvabariigi viide VKE erandimääruse põhjendusele 20 ei muuda seda järeldust. Selle põhjenduse lugemisel ei ilmne mingit sellist vastuolu VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lausega, mis võiks muuta selle sätte mõtte mitmeti mõistetavaks. Selles osas tuleb välja tuua, et nimetatud põhjendus ei sisalda ühtegi viidet asjaoludele, mille puhul komisjonil oleks õigus nõuda liikmesriigilt teabe esitamist seoses abiga, millele kohaldatakse erandit.
- 26 Järelikult tuleneb VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause selgest sõnastusest, et esiteks ei ole vaja seda sätet tõlgendada lähtuvalt algmääruse artikli 3 lõike 3 teisest lausest ning teiseks ei ole komisjon vaidlustanud otsuse vastuvõtmisel ületanud pädevust, mille see säte talle annab.
- 27 Esimene väide tuleb seega tagasi lükata, ilma et oleks vaja analüüsida selle pädevuse ulatust, mille algmääruse artikli 3 lõike 3 teine lause komisjonile annab.

Teine väide, et väidetavalt on rikutud põhimõtet non venire contra factum proprium

Poolte argumendid

- 28 Saksamaa Liitvabariik väidab, et komisjon avaldas riigiabi õiguse reformi raames mitmeid muudatusettepanekuid, millest võib järeldada, et kui puuduvad põhjused, mis järelevalve teostamist õigustaks, siis ei ole komisjon pädev järelevalvet teostama.
- 29 Esiteks ilmneb riigiabi tegevuskava – millele komisjon viitas oma 26. juuli 2006. aasta kirjades – punktides 52 ja 54, et selle kava eesmärk on tagada, et „komisjonil oleks võimalik kahtluste või kaebuste korral vastavust tõendada”.
- 30 Teiseks viitab Saksamaa Liitvabariik algmääruse muudatusettepanekule, mille eesmärk olevat anda komisjonile võimalus teostada juhuslikku järelevalvet, ilma et tal oleks teavet, mis tekitaks kahtlusi määruse nõuetekohase kohaldamise osas. Sellest järeldub tingimata, et kehtiv õigus sellist võimalust ei paku.
- 31 Kolmandaks tuleb sama järeldus teha üldise grupierandi määruse eelnõu põhjal, mille komisjon aastal 2007 riigiabi valdkonnas esitas (ELT C 210, lk 14). Saksamaa

Liitvabariik märgib, et komisjon teeb ettepaneku lisada artiklile 9 uus lõige 7, täpsustades, et komisjon „teostab korrapärast järelevalvet abimeetmete üle, millest talle on lõike 1 kohaselt teatatud”.

32 Saksamaa Liitvabariik teeb eeltoodust järelduse, et komisjon on rikkunud põhimõtet *non venire contra factum proprium*. Repliigis lisab ta, et loobudes sellest varasemast seisukohast, rikub komisjon õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Kohtuistungil viitas ta ka komisjoni praktikale, mille kohaselt järelevalvet teostatakse üksnes siis, kui on kahtlus, et VKE erandimääruse tingimustest pole kinni peetud.

33 Vastuseks komisjoni väitele, et põhimõte *non venire contra factum proprium* ei ole ühenduse õiguse põhimõte, väidab Saksamaa Liitvabariik, et ühenduse kohtud on sellele „põhimõttele” mitu korda viidanud. Ta meenutab ka, et see põhimõte on sisu poolest lähedane mitte üksnes õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele, vaid ka õiguskindluse põhimõttele.

34 Lisaks lükkab Saksamaa Liitvabariik ümber komisjoni analüüsi, mille kohaselt käsitletav väide ei rajane argumentatsioonil, millest nähtuks õiguspärase ootuse olemasolu.

35 Seoses komisjoni argumendiga, et õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ei saa olla rikutud, kuna VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljas lause lubab teostada järelevalvet ka kahtluse puudumise korral, meenutab Saksamaa Liitvabariik oma

esimese väite raames arendatud mõttekäiku seoses tähendusega, mis tuleks sellele sättele anda. Ta järeldab sellest, et komisjoni praktika muutmine kujutab endast õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist.

36 Seoses komisjoni kinnitusega, et algmääruse muutmise eelnõu eesmärk oli täpsustada, et komisjon võib teostada järelevalvet olenemata kahtluse olemasolust, leiab Saksamaa Liitvabariik, et see ei ole veenev. Sisuliselt väidab ta, et vajadus taolise täpsustuse järele viitab sellele, et komisjon ei leidnud, et algmääruse artikkel 3 võimaldaks tal kõnealust järelevalvet teostada.

37 Lõpuks, seoses järeldustega, mis komisjon teeb asjaolust, et üldise grupierandi määruse eelnõu tugineb algmäärusel, leiab Saksamaa Liitvabariik sisuliselt, et need rajanevad viimati nimetatud määruse ebaõigel tõlgendamisel.

38 Komisjon nõuab selle väite tagasilükkamist.

Esimese Astme Kohtu hinnang

39 Selle väite raames leiab Saksamaa Liitvabariik sisuliselt, et komisjon on ise tõlgendanud VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljandat lauset nii, et see ei anna luba järelevalve

teostamiseks, juhul kui puudub kahtlus ettenähtud tingimuste järgimata jätmise osas, ja et see väljendub ka komisjoni otsustuspraktikas. Seetõttu ei tohi komisjon ise sellest tõlgendusest lahkned. See on kokkuvõttes see, mida võib järeldada Saksamaa etteheidetest, mis tulenevad maksimist *non venire contra factum proprium* rikkumisest, ning hiljem, repliigi etapis, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisest.

40 Selline mõttekäik ei ole veenev. Arvestades VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause selget sõnastust ei saa Saksamaa Liitvabariigil tekkida mingit ebaselgust seoses komisjonil sellest sättest tuleneva pädevuse täpse ulatusega. Komisjonil selle alusel oleva pädevuse piiramiseks ei saa seega viidata õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele.

41 Igal juhul ei saa Saksamaa Liitvabariigi poolt esitatud erinevad asjaolud anda alust õiguspärasele ootusele seoses sellega, kuidas komisjon kavatseb kasutada pädevust, mille annab VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljas lause.

42 Esiteks, seoses Saksamaa Liitvabariigi poolt kohtuistungil arendatud mõttekäiguga, mille kohaselt komisjon on VKE erandimääruse jõustumise ja vaidlustatud otsuse aluseks olevate teabenõuete vahepealsel ajal viljelenud praktikat, et järelevalvet teostatakse üksnes kahtluse korral, et nimetatud määruse tingimustest ei ole kinni peetud, tuleb rõhutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa olla õiguspärast ootust, et säilib mingi hetkeolukord, kuna see võib komisjoni kaalutlus-

õiguse teostamisel muutuda (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 171 ja seal viidatud kohtupraktika).

43 Teiseks, Saksamaa Liitvabariik viitab asjaolule, et komisjon kirjutas oma riigiabi tegevuskava punktis 52, et „liikmesriigid peavad tagama, et erandite tingimusi täiel määral austatakse ning et vajalikku teavet säilitatakse [...], misläbi komisjonil oleks võimalik vastavust tõendada kahtluste või kaebuste korral”. Nagu ka Saksamaa Liitvabariik ise möönab, tuleb seda lõiku sellegipoolest lugeda koos sama tegevuskava punktiga 54, milles komisjon toonitab oma järelevalve suurendamist. Seetõttu ei saa nende kahe punkti koostoimest välja lugeda mingit komisjoni täpset tahteavaldust piirata oma järelevalvepädevus VKE erandimääruse tingimustest kinnipidamise osas üksnes olukordadega, mille puhul on tegemist kahtlusega.

44 Kolmandaks, asjaolu, et komisjon on oma üldise grupierandi määruse vastuvõtmise eelnõus kavandanud erineval viisil täpsustada pädevust, mis tal on erandi alla kuuluva abi järelevalve osas, ei mõjuta selget tähendust, mis on VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljandal lausel, sättel, mis on ainsana kohaldatav käesoleva juhtumi asjaoludele.

45 Neljandaks, seoses asjaoluga, et komisjoni ettepanek algmääruse muutmiseks nägi ette anda komisjonile selle määrusega pädevus teostada järelevalvet juhuslikus korras, tuleb märkida, et see puudutab algmääruse artikli 3 lõike 3 teise lause tõlgendamist, ning seda ei saa seega arvesse võtta. Kuna VKE erandimääruse artikli 9 lõike 2 neljanda lause ning

selle selge sõnastuse seaduslikkust ei ole vaidlustatud, ei oma artikli 3 lõike 3 teise lause mõte tähtsust käesoleva hagi tulemuste seisukohast.

- ⁴⁶ Seega tuleb hageja esitatud ainus väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata ning seetõttu ka kogu hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- ⁴⁷ Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Saksamaa Liitvabariik on kohtuvaidluse kaotanud, mõistetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja Saksamaa Liitvabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Saksamaa Liitvabariigilt.

Vilaras

Prek

Ciucă

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. novembril 2009 Luxembourgis.

Allkirjad